

szerkezete teljesen kész volt, amikor leült az íróasztal mellé, vagy ölébe tette a kemény táblára helyezett kéziratpapírt. Ehhez persze kellett az a kiérlelés, amire már utaltam, vagy magános séták írásos fogalmazását megelőző elmélyedése.” Innét nézve különösen érdekes kérdés az, hogy miképpen reagált volna a mostani, számítógépes világra. „Azt hiszem – mondta ennek kapcsán Németh Judit –, idegen lenne a számára. Szerinte a nyugati civilizáció, amit ő Galileitől a második világháborúig tartó folyamatnak gondolt, átment a technikai civilizációba. Neki 'a nyugati civilizáció édes ragyogása' volt a lételeme.”

Látjuk, élet és mű kérdéseinek elválaszthatatlan kapcsolódását Németh életének „tanú” nem csak érzékelték, „átélték”, hanem róla írva akár szándéktalanul is rögzítették, maguk az emlékezések pedig szinte kiegészítik egymást, egy motívum, leírás az egyik írásban feltűnik, a másikban pedig értelmezést nyer, ami ismét csak azt bizonyítja, hogy Németh életműve egységes egész, hiszen élete más-más korszakának megfigyelői csak ennek következtében írhattak hasonló jelenségekről. A Monostori Imre által összeállított kötet nélkülözhetetlen lesz a Németh László-i életút és életmű kutatói számára, de talán az olvasók, akár Németh egykori olvasói is felfigyelnek rá. Manapság sikeresek az életrajzi regények, Németh életébe pedig több regény izgalma sűrűsödött. (*Tiszatáj*, 2005)

Füzi László

